

KIPP – en skola enbart för gettot?

Under en vistelse i New York i höstas läste jag om en skola i södra Bronx vars elever nått enastående resultat. »KIPP« hette den, en kommunal grundskola med 250 elever.

Ordkombinationen Bronx och KIPP talar. Bronx står för det mest nedslitna i New York, en stadsdel som ännu på 80-talet såg ut som en utbombad stad efter andra världskriget. KIPP är förkortning för »Knowledge is Power Program« – »kunskap är makt«. Mitt i det värsta gettot har en ung rektor, David Levin (29), skapat en av USA:s bästa kommunala grundskolor, byggd på ordning och de högsta förväntningar på vad eleverna kan uträtta. KIPP är en av ett 20-tal skolor som ingår i Lorraine Monroes nya nätverk »Leadership Academy«.

Jag hann inte besöka KIPP. Men där befann sig i stället två svenska radiojournalister: Ylva Mårtens och Sofia Klemming. Efter två veckors närgånget studiebesök på skolan har de gjort en serie på tio radioprogram om dess filosofi och verksamhet. Reportagen börjar sändas i Sveriges Radio P 1 i morgon bitti, måndag, kl 6.33. Sedan kommer ett nytt inslag varje vardagsmorgon de närmaste två veckorna. Reportagen sänds också i P 3 Folkradion kl 12.00 varje dag, »så att yngre lyssnare också kan få del av detta positiva exempel!«, som Ylva Mårtens formulerar det. Och i P 4 »Efter tre« med Olle Stenholm sker uppföljningar. De som missar något inslag kan lyssna samlat på de fem första reportagen lördag den 15 januari kl 10.03

i P 1 och på de fem sista lördag den 22 januari samma tid.

Det handlar förstas om mer än gettot i New York. Det handlar om att skolan kan göra en skillnad för unga människors liv, om det bara finns rektorer och lärare som tillsammans bestämmer sig för att det är detta de vill. »De här barnen kommer att förändra samhället; trodde jag inte det skulle jag inte vara lärare«, förklarar en KIPP-lärare.

Både elever och lärare sjuder av lust. Men det är en lust som sannoligen inte bygger på någon »fun culture«, tidens vanliga föreställning att underhållning måste ersätta hårt arbete. Tvärtom, lusten för både lärare och elever kommer ur förvissningen att det man gör är djupt meningsfullt och ger stora resultat. »Vi blir trötta, men det är det slag av utpumpning som kommer av att ha intensiva upplevelser och göra något annorlunda«, säger en lärare till New York Times. »KIPP makes learning fun«, utropar en elev i Mårtens och Klemmings radioreportage.

Den som läser de kontrakt som skolan skriver med lärare, med elever och med föräldrar kan tycka att KIPP är så lagom lustigt.

Lärarna förbinder sig att vara i skolan mellan 7.25 och 17.00 varje dag och dessutom att undervisa vissa lördagar plus ett par veckor på sommaren. De måste också lova att vara ständigt tillgängliga för elever och föräldrar.

Eleverna lovar att vara i skolan för undervisning under samma långa tid. KIPP-eleverna har cirka 70 procent längre undervisningstid under ett läsår än elever i jämförbara skolor. De lovar ägna sig åt läxor 1–2 timmar varje dag. Kontraktet avslutas med löftet »I am responsible for my own behaviour« (jag är ansvarig för mina egna handlingar).

Föräldrarna lovar bland annat att hålla koll på sina barns läxor varje kväll. »We, not the school, are responsible for the behaviour and actions of our child.«

Jag ska inte berätta mycket mer här om KIPP, mer än att skolan motbevisar alla föreställningar om att struktur och ordning skulle stå i motsats till glädje och kreativitet. En ordning genomförd med charm och höga förväntningar på eleverna har rakt motsatt innebörd. Lärare finner lust i att de äntligen får ägna sig åt sin uppgift: att undervisa och hjälpa ungdomar växa. Elever är glada för att de känner sig trygga och lugna, till skillnad från den oro de upplever i skolor som präglas av kaos, mobbning och terror. Spännande nya metoder för att undervisa och lära in, liksom konstnärliga inslag, frodas i en miljö där alla är inriktade på att nyttja tiden positivt och kreativt.

I övrigt: lyssna på radiodokumentären!

Egentligen är det inget märkvärdigt som görs i KIPP. Det märkvärdiga är vad som sker när man gör det.

Docent Lennart Grosin, pedagogiska institutionen i Stockholm, har i en studie av skolkulturer – där han har gått igenom det mesta av tillgänglig forskning – kommit fram till att följande faktorer utmärker framgångsrika skolor:

- »ett tydligt och demokratiskt men kraftfullt ledarskap från rektors sida som framför allt inriktas på skolans kunskapsmål;
- pedagogiskt ledarskap från rektors sida;
- samarbete mellan lärare om mål och innehåll i undervisning och fostran;
- höga förväntningar på eleverna med utgångspunkt i att alla är läroaktiga samt att skolans och undervisningens kvalitet, inte elevernas bakgrund, är avgörande för deras resultat;
- uppmuntran och belöning för bra arbete;
- koncentration till ett begränsat antal teman under lektionerna;
- interaktion mellan läraren och hela klassen en stor del av tiden samt individualisering där hänsyn tas till elevers ursprung och kunskapsnivå;

- tydliga normer beträffande rättigheter och skyldigheter i det sociala umgänget i skolan;
- ordning och reda samt bestämda men måttfulla sanktioner mot dåligt uppförande;
- positiva relationer mellan lärare och elever som bygger på respekt och ömsesidigt förtroende;
- lärare som förebilder och auktoriteter;
- regelbunden utvärdering;
- föräldramedverkan.«

Men så konstiga har vänsterföreställningarna blivit i Sverige att landets skolminister reagerar upprört när skolborgarrådet i Stockholm nu ser till att föräldrar till barn i Stockholms grundskolor regelbundet och systematiskt får veta om deras barn har nått målen för undervisningen och i vilka ämnen de behöver extra stöd av lärare och föräldrar för att lyfta sig.

Det egentligen självklara har i Sverige gjorts så känsligt att det inte får sägas, än mindre tillämpas. Märkligast av allt är att detta tabu mot att hjälpa alla ungdomar att bli starka, i kraft av kunskap och självförtroende, utfärdas av politiker som gör anspråk på att särskilt företräda »de svaga«. Vi har en skolminister som på sin höjd är ett skämt.

»What room is this?« ropar plötsligt en stor svart lärare så att det hörs ut genom det öppna fönstret på fjärde våningen i South Bronx. Som svar kommer 25 glada barnröster som skanderar:

*This is the room
That has the kids
Who want to learn
To read more books!*

9 januari 2000